

Halottaink.

KOVÁCS LAJOS.

Az új magyar határon túl maradt lelkeszeinkre szomorú napok járnak. Egyesek börtönben synylódnak, mások elfáradtak az egyenlőtlen küzdelemben s menekülnek a kilátástalan harc elől. Csak Isten a megmondhatója, hogy mi lesz a pásztorok nélkül a nyájjal?

Nem régiben az a lesújtó hír érkezett, hogy a brassói lelkész: Kovács Lajos 61 éves korában elhagyta a harcteret, melyen mindig az elsők sorában küzdött. Jobb hazába költözött. Nem tudjuk, hogy vajjon a magyarság bátor lelkű harcosát vagy az unitárizmus hős apostolát gyászoljuk-e elhunytában? A magyarság bizonyára talál ezután is mártirlelkű harcosokat, de vajjon a brassói unitárius egyházközség talál hozzá hasonló lelkű vezért? Hiszen ennek a fiatal egyházközségnek ő volt az éltetőlelke, melyet példátlan szorgalommal és kitartással nem csak megszervezett, hanem benne az ő vezetése és irányítása mellett a nehéz viszonyok között is templom, lelkészi lakás és kultúrház épült s ez által Brassó egyházközségeink első sorába emelkedett. A bécsi döntés folytán megmaradt kevés számú hívek élén tovább is ott maradt s bizóhittel és rendíthetetlen akarattal folytatta a küzdelmet, míg a halál 1942. okt. 19-én elragadta. Haláláról a háromszéki unitárius egyházkör külön gyászjelentést adott ki, mert bár az országhatár elválasztotta tőle, de azért tisztelete jeléül esperesi helyét nem töltötte be.

Kovács Lajos egyetemes egyházi vonatkozásban is a legjobbakk közé tartozott. Bár erős kritikus egyéniség volt, ki sokat várt az egyház minden munkásától s eszményi elgondolásait a valóságban is látni óhajtott, s ezért ellenfelei is voltak; de mindig elvi magaslatokon járt s egyházának féltő szeretettel irányította cselekedeteit s férfiasan kitartott helyesnek ismert elvei mellett.

Irodalmi téren is jelentős munkát végzett Kovács Lajos. „Ébresztgetés“ c. kiadott egy kötet egyházi beszédet. Angolból lefordította Savage: „A kereszténység fejlődéstörténete“

c. jeles művét. Egyházi lapjainkban s folyóiratunkban is gyakran jelentek meg cikkei utóbbi években, „Unitárius Jövendő“ címen kritikai szellemű lapot alapított. A közvélemény bármilyen különbözőképpen ítélte meg élete munkáját, de koporsójánál mindenkinek el kell ismernie azt, hogy vallásunk és egyházunk féltő szeretete irányította tollát és tetteit. Neve be van írva egyházunk történetébe. Emléke élni fog közöttünk Nyugodjék csendesen.

Dr. ZSAKÓ ANDOR. Dr. Zsakó Andor ny. kir. törvényszéki bíró, unitárius egyházi tanácsos október 24-én 64 éves korában, Budapesten meghalt. Egy nemes lelkű igaz magyar és erős unitárius férfi hagyta itt a földi küzdelmek hazáját, ki hivatása szerint az igazságot osztogatta; de maga is békében és háborúban egyaránt a kötelességteljesítés példaképe volt. Az Unitárius Irodalmi Társaságnak és folyóiratunknak egyik leglelkesebb híve és pártolója volt. Mi is őszinte részvéttel osztozunk a család fájdalmában. Legyen pihenése csendes. Emléke áldott.

BÖLÖNI VILMOS. Egy filozófiai mélységekben járó, kiváló erejű szónok dőlt ki az unitárius lelkészek sorából. Bölöni Vilmosnak Kolozson 1942. nov. 28-án, 65 éves korában történt elhunytával. Aranyosszék szülőtte volt. Lelkeszi pályája a tordai segédlelkésséggel kezdődött, s a sepsiköröspataki parochián keresztül a székelyudvarhelyi egyházközségben érte el tetőfokát, s végül Kolozson fejeződött be, hol örök pihenőre tért. „Profétálatok“ címen egyházi beszédeiből néhányat közreadott, amelyek azt mutatják, hogy a szószéken mindig volt mondani valója. Beszédeiben széleskörű olvasottságról és a mélységekben járó gondolkozó erőről tett bizonyosságot. Ezért beszédei inkább tudományos értekezések voltak, melyek az átlagon felüli hallgatóságot kivántak. Azonban előadásával sodró erőt kölcsönözött nekik. Folyóiratunkban is „Új világnézet“ címen jelent meg egy mélyen szántó s egyéniségét jellemző dolgozata. Élete nem tűnt el nyomtalanul. Egy szép család nevelése és fenntartása mellett buzgón szolgált azokat az egyházközségeket, amelyekbe a gondviselés órállóul állította. Legyen csendes nyugodalma.

KATONA FERENC.

Katona Ferenc is itt hagyta a munkamezőt, melyen 40 évig fáradhatatlanul dolgozott. Voltak életében szép napok, amikor a béke és a boldogság napja ragyogott felette, de látott komor felhőkkel borított eget, s ivott a csalódás keserű poharából is. Minden sorsot a lelkéset megillető hittel és alázatossággal hordozott. Családi életében az öröm és a bánat váltogatta egymást. Élvezte az anyagi jólét és függetlenség áldásait, de ízlelte a nélkülözés kenyerét is. Háromszor nősült. Láttuk a családi élet tiszta boldogságában és az özvegység szomorú napjaiban. De hitét mindenütt megtartotta, s vendégszerető háza mindig nyitva állott s a községében utazó jó emberek találkozó helye volt.

Lelkészi pályájának javát a firtosmartonosi egyházközségben töltötte, hol egy szép templom és más középületek őrzik lelkészi buzgalma emlékét. Mint szónok az átlagon felülemelkedett s erő és hév jellemezték egyházi beszédeit. Komolysága és úri modora tiszteletet parancsolt. Hívei szeretettel és bizalommal tekintettek rája. A békességnek volt mindig apostola s mégis a visszavonás és egyenetlenség áldozata lett.

Lelkipásztori erényeit a székelykeresztúri egyház azzal jutalmazta, hogy esperesének választotta s e tisztelet egy fél emberöltőn át nehéz körülmények között viselte. Mint esperes éber lélekkel örködött a nagy egyházkör anyagi és erkölcsi javai fölött. Alig volt az egyházkörben olyan megmozdulás, hogy ő részt ne vett volna benne. Terjedelmes esperesi jelentéseit a hűség és pontosság jellemzik. Esperesi működését inkább a béke és szeretet, mint a szigorú törvényesség jegyében végezte. Élete alkonyán beborult a nap felette. Súlyos betegség támadta meg. A borus láthatáron csak a hit csillaga tünt fel itt-ott. E hit fényénél hagyta itt e földi küzdelmek mezejét, november 20-án 63 éves korában s ment át az örök béke honába. Emlékét kegyelettel őrzik hűséges hitvese, fia, testvérei, unokái és rokonai mellett hívei és jó barátai. V. A.

KÜLÖNFÉLÉK

EGYHAZJAVÍTÁS ÉS HITJAVÍTÁS. Ezt a két szót igen gyakran felváltva használják a közforgalomban, s értik rajta általában a reformációt. Pedig ez a két szó nem ugyanazon gondolatot fejez ki, s történelmileg sem ugyanazon eseményt jelenti. A Luther, Zvingli és Kálvin reformációja nem nevezhető hitjavításnak, mert bár egyénileg a hit kérdésében mindhármuknak voltak kifogásaik a szentháromság dogmája ellen, amiért az áriánizmus és szaballianizmus „vádját“ is kihívták maguk ellen, végeredményben szigorúan megtartották a katolikus dogma ősi formáját, mint üdvözítő hitet. Ők megelégedtek az egyház külső visszaéléseinek a megszüntetésével s így valóban egyházjavító munkát végeztek. A hitjavítók azok voltak, akik nem elégedtek meg a külső szimptomák gyógyításával, hanem az egyházi élet gyökeréig hatolva, magát az istenség fogalmát tisztították meg a zsinati végzésektől s állították helyre az evangéliumi egy Istenben való hitet. Ezek a hitjavítók voltak az unitárius reformátorok.

NOVEMBER 15. Dávid Ferenc halálának 363-ik évfordulóját a folyó évben is hálás kegyelettel ünnepelték meg egyházunk széles rétegeiben. Nem is szabad, hogy egyházunkban legyen egyetlen ember is, aki ne ismerné e nap jelentőségét; mert a Dávid Ferenc neve nem csupán emlék, hanem lobogó, melyre az élet, a munka, a haladás örök eszményei vannak felírva. Kolozsvárt a templomi istentiszteleten, valamint az ifjúság által rendezett ünnepélyen Útő Lajos sz.-keresztúri lelkes lelkes és tartalmas szónoklatokban méltatta e nap jelentőségét.

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR. Az ősi székely erőnek és akaratnak megtestesülését jelenti ez a név. Nem a harcok tüzeiben, hanem a kultúra szolgálatában emelkedett a magyar hősök első sorába. Egy szent cél szolgálatára szentelte életét: